

Fremsat den 15. november 2023 af 2023 af Victoria Velasquez (EL), Pelle Dragsted (EL), Jette Gottlieb (EL), Runa Friis Hansen (EL), Anne Hegelund (EL), Rosa Lund, (EL), Trine Pertou Mach (EL), Søren Egge Rasmussen (EL) og Søren Søndergaard (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om at indføre arbejds- og lærlingeklausuler i alle offentlige kontrakter

Folketinget pålægger regeringen at arbejde for, at EU's udbudsdirektiv ændres, så alle offentlige myndigheder i EU-medlemslandene forpligtes til at anvende arbejds- og lærlingeklausuler i EU-udbud. Indtil en sådan ændring af udbudsdirektivet er opnået og implementeret i dansk lovgivning, pålægges regeringen hurtigst muligt at indføre nationale reg-

ler, der sikrer, at arbejds- og lærlingeklausuler anvendes i alle offentlige udbud i Danmark. Regeringen pålægges desuden at indkalde Folketingets partier til forhandlinger med henblik på at afsætte flere ressourcer til at styrke kontrollen med overholdelse af arbejdsklausuler.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med beslutningsforslaget er at bekæmpe social dumping ved at sikre, at skattekroner ikke kan anvendes til kontrakter med private virksomheder, der underbyder det overenskomstmæssige niveau.

Formålet opnås ved at ændre EU's udbudsdirektiv, således at alle offentlige myndigheder og selskaber, hvor offentlige myndigheder har bestemmende indflydelse, og som ikke er i konkurrence, og almennyttige boligselskaber og virksomheder, der er afhængige af offentligt tilskud, i forbindelse med EU-udbud forpligtes til at anvende arbejdsklausuler i alle kontrakter med private virksomheder som beskrevet i ILO-konvention nr. 94 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter (bekendtgørelse nr. 1 af 4. januar 1957 om Danmarks ratifikation af den af den Internationale Arbejdskonference i Geneve i året 1949 vedtagne konvention om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter).

Arbejdsklausulen betyder, at der skal stilles krav til den private virksomhed om, at de ansatte er sikret »løn (herunder særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn, hvor arbejdet udføres« – som disse vilkår er beskrevet i kollektive overenskomster, voldgifter eller lovgivning, jf. ovennævnte ILO-konvention nr. 94, artikel 2, stk. 1.

Det er ifølge forslagsstillerne af væsentlig betydning at indføre arbejdsklausuler som et obligatorisk krav i udbudsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF) og derved bekæmpe social dumping på europæisk niveau til gavn for millioner af arbejdstagere. 2 billioner euro bliver hvert år af offentlige myndigheder på tværs af EU brugt på varer og services udbudt af private virksomheder (»Over 170 MEP's call for public contracts to only go to decent employers«, UNI Europa, www.uni-europa.org, den 30. november 2021). Men som UNI Europa (en europæisk fagforeningssammenslutning for over syv millioner arbejdstagere i serviceindustrien) og mere end 170 EU-parlamentarikere har peget på, indebærer EU's nuværende udbudsdirektiv, hvor pris vægtes over alle andre hensyn, at der bliver skabt et ræs mod bunden i forhold til arbejdstageres løn- og arbejdsforhold. UNI Europa advokerer derfor for, at udbudsdirektivet ændres, så det fremover sikres, at kontrakter, der indgås som del af offentlige EU-udbud, overholder gældende overenskomster, jf. artiklen på www.uni-europa.org som nævnt ovenfor. Med dette forslag ønsker forslagsstillerne at fremme denne sag.

En ændring af udbudsdirektivet vil ifølge forslagsstillerne også have en positiv effekt i Danmark. Danmark ratificere-

de ILO-konvention nr. 94 i 1955 og er derfor folkeretligt forpligtet til at følge den, om end den kun er juridisk forpligtende for statslige myndigheder, mens regioner og kommuner alene henstilles til at bruge arbejdsklausuler, jf. Beskæftigelsesudvalget alm. del – bilag 248, folketingsåret 2021-22.

En undersøgelse foretaget af Analyse & Tal for 3F i 2021 har påvist en positiv udvikling i antallet af kommuner og regioner, der frivilligt gør brug af arbejdsklausuler i deres udbud. Der er dog fortsat kommuner og øvrige offentlige myndigheder, der ikke gør brug af arbejdsklausuler i deres udbud, ligesom udbredelsen varierer meget fra område til område. Endelig er brugen af lærlingeklausuler langt mindre udbredt (»Kommuner og regioners brug af arbejds- og lærlingeklausuler«, Analyse & Tal, www.klausuler2021.dk, 2021). Der er samtidig skabt tvivl om, om de gældende regler muliggør krav om lærlingeklausuler knyttet til uddannelsesinstitutioner i et lokalområde eller specifikke uddannelser i hjemlandet, f.eks. i Danmark (»Ændrede regler udløser slagsmål om byggelærlinge«, fagbladet3f.dk, den 10. januar 2023). Denne tvivl kan afholde myndigheder fra at gøre brug af lærlingeklausuler, hvilket en ændring af udbudsdirektivet skal imødegå.

Arbejdsklausuler i Danmark

Danmark bør dog ikke alene afvente enighed i EU, før der tages handling på dette område. Forslagsstillerne foreslår derfor, at regeringen, indtil en ændring af EU's udbudsdirektiv er gennemført, skal indføre nationale regler, der sikrer, at egentlige arbejds- og lærlingeklausuler anvendes i alle offentlige udbud i Danmark.

Forslagsstillerne ønsker derfor at pålægge regeringen at indføre krav om, at alle offentlige myndigheder, selskaber, hvor offentlige myndigheder har bestemmende indflydelse, og som ikke er i konkurrence, og almennyttige boligselskaber og virksomheder, der er afhængige af offentligt tilskud, skal inkludere arbejds- og lærlingeklausuler i alle offentlige udbud.

Der er samtidig brug for at styrke kontrollen med, at de arbejdsklausuler, det offentlige anvender, også rent faktisk overholdes. Forslagsstillerne pålægger derfor også regeringen til at tage initiativ til at indkalde Folketingets partier til forhandlinger med henblik på at afsætte flere ressourcer til at styrke den nationale kontrol med overholdelse af arbejdsklausuler.

Skriftlig fremsættelse

Victoria Velasquez (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre arbejds- og lærlingeklausuler i alle offentlige kontrakter.

(Beslutningsforslag nr. B 61)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.